SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. 46. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 28, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 28-го ГРУДНЯ 1988 Ч. 246. РІК XCV.

СКВУ ПОЖЕРТВУВАВ 1,000 ДОЛ. НА ВІРМЕНІЮ

Президент СКВУ Ю. Шимко вручає грошову допомогу представникам Допомогового фонду для Вірменії, Саркісові Асадурянові і Крікорсові Сагерянові на програмі телевізійної станції МТВ в Торонто.

Торонто (СКВУ). — Беручи до уваги трагедію із землетрусом, яка навістила Вірменію, Президія Секретаріяту СКВУ зложила у четвер, 15-го грудня ц.р., вірменській громаді вислови співчуття і на допомогу пошкодованим президент СКВУ Юрій Шимко переслав чек на 1,000 долярів.

У тому ж листі було згадано, що два з половиною роки тому Україну спіткало також велике нещастя в Чорнобилі, яке було наслідком урядового плянування і недбальства й тому українська спільнота у вільному світі вповні розуміє горе, яке спіткало народ Вірменії.

Акт передачі був трансльований по телевізійній станції MTV-Toronto.

СОВЄТСЬКІ СПЕЦІЯЛІСТИ ПОКИДАЮТЬ АФҐАНІСТАН

Ісламабад, Пакістан. — Як передає аґентство Франс Пресс, сотні совєтських цивільних спеціялістів покинули за останній час територію Афганістану.

„Ми не знаємо, скільки їх залишилося і скільки відлетіло, — сказав неназваний західній дипломат в Кабулі. — Судячи с усього, повна евакуація повинна завершитися до кінця грудня".

Згідно з даними західніх дипломатів, значні групи совєтських цивільних осіб покинули Кабуль спеціяльними рейсами „Аерофлоту" десь у середині грудня.

Дипломати вважають, що переговори між СССР і представниками муджагедінів явно свідчать про те, що Москва більше не „робить ставку" на уряд Наджіба. За непідтвердженими даними, понад півтори тисячі функціонерів кабульського режиму і високі військові чини уже відправили свої родини в Індію, Пакістан і Совєтський Союз.

Як вважають дипломати, до кінця цього року слід чекати додаткового зменшення совєтського окупаційного корпусу в Афганістані.

Центральний совєтський військовий шпиталь у Кабулі повністю переданий під управління місцевій адміністрації. Склад співробітників амбасади Совєтського Союзу в Кабулі нині не перевищує 100 осіб.

За словами одного з дипломатів, серед прибічників Наджібулли панує цілковите замішання і занепадницький дух. Ніхто не знає, що станеться під час заплянованої на 5-го січня поїздки Наджіба в Париж. „Нинішній режим погодиться на будь-які умови, крім виселення всіх його прихильників у Росію", — заявив неназваний урядовий чиновник.

За непідтвердженими повідомленнями, колишньому амбасадорові Афганістану в Організації Об'єднаних Націй Гакімові Табібові запропоновано очолити новий коаліційний уряд.

НАЦІОНАЛЬНІ АНТАҐОНІЗМИ НА ЗАКАВКАЗЗІ ІСНУЮТЬ ДАЛІ

Москва. — численні акредитовані в СССР американські кореспонденти і пресові аґенства інформують, що, не зважаючи на трагедію землетрусу у Вірменії, великі людські і матеріяльні знищення, які переходять людську уяву, на Закавказзі все ще палає полум'я націоналістичних рухів і національного антаґонізму, найбільше між покривдженими тепер вірменами і азербайджанцями. Причиною цього сьогодні вже не є тільки сама автономна область Нагорний Карабах, яка територіяльно належить до Азербайджану, але заселена в більшості вірменами, але справа принципу, тобто відмова Верховної Ради СССР задовільнити національні аспірації вірменів і погроза самого генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради Міхаїла Ґорбачова, що він „розправиться з тими, які розпалюють національні антаґонізми навіть тоді, коли республіка переживає найбільше стихійне лихо, яке будь-коли було зареєстроване історією".

Також голова Ради Міністрів СССР Ніколай Рижков, який недавно повернувся з Вірменії, де він наглядав за рятунковими роботами, обвинуватив вірменів і азербайджанців в тому, що вони навіть землетрус використовують для розпалення національної ненависти між собою і закликав обидва народи до компромісу і поміркованости. Рижков виступив з промовою на програмі крайової телевізійної передачі разом з першим секретарем вірменської компартії Суреном Артюняном. Як повідомило опісля совєтське пресове агенство ТАСС, Рижиков різко картав „екстремістів" і „авантюрників", які, мовляв, на спілку з „хулiганами" іґнорують катастрофу і рятункові роботи, а займаються поширюванням сплїток, щоб посіяти національну ненависть один до одного.

Треба припускати, кажуть деякі політичні спостеріґачі, що Н. Рижков думав в тому випадку про поширювання поголосок про існування у Вірменії і взагалі на Закавказзі, совєтських атомових підземних підприємств, у зв'язку з цим Москва надіслала на Закавказзя додаткові відділи армії, КҐБ і спеціяльні частини боротьби з демонстрантами. Рижков натомість каже, що націоналістичні елементи хочуть підірвати духовну рівновагу народу.

„Правда", орган ЦК КПСС, повідомила 20-го грудня ц. р., що в азербайджанському місті Кіровобаді працівники державної служби безпеки, тобто КҐБ, заарештували трьох вірменів, які займалися антиазербайджанською пропаґандою і неґативно настроювали вірменів проти місцевого населення. Як запевняє газета, заарештовані особи вже не один раз відвідували Кіровобад і організували там недозволені демонстрації. Газета також повідомила з Баку, що там КҐБ заарештувало п'ятьох співробітників місцевого міністерства автомобільного транспорту, яких обвинуватили в перекупстві і звільненні з праці вірменів, росіян і жидів.

В загальному у Вірменії сподіються нового землетрусу, бо, наприклад, у Спітаку, цілком знищеного землетрусом, помітні були підземні зрушення, що вказує на можливість нової катастрофи.

ЗСА можуть застосувати військову акцію проти Лівії

Вашінґтон. — Газета „Вашінґтон Пост" пише, що президент Роналд Реґен повідомив про консультації зі союзниками, на яких обговорювалася можливість нанесення удару з повітря на хемічний комплекс у Лівії, де, як вважають, буде випускатися зброя масового отруєння: гірчичний і нервопаралітичний гази.

Державний Департамент має дані, що в лівійській пустині на південь від Тріполі при допомозі японських і західньонімецьких компаній споруджуються два потужні хемічні комбінати, продукція яких буде носити далеко не мирний характер.

У січні цього року представники режиму Муаммара Каддафі уклали також договір з Бразилією на суму два більйони долярів. Згідно з умовами контракту, бразильці повинні розробити тактично-стратегічну ракету „Орбіта", далекість полету якої перевищувала б 375 миль.

Діставши зброю такої кляси, Каддафі зможе тримати під прицілом обширний середземноморський район, а об'єктами нападу зможуть стати Рим і Єрусалим.

Неназваний співробітник Адміністрації повідомив кореспондентів газети „Вашінґтон Пост", що на недавніх переговорах зі союзниками обговорювався ряд можливих превентивних заходів, включаючи військову акцію. Переговори проводилися в рамках підготови до міжнародної конференції у справах хемічної зброї. Конференція повинна відбутися на початку січня у Парижі. Ідея скликання такої конференції належить президентам ЗСА і Франції.

„Основною метою проведення консультацій був максимальний обмін інформацією про споруджувані в Лівії фабрики, — заявив американський урядовий чинник. — Ми повинні ясно розуміти, яку небезпеку можуть таїти в собі ці фабрики. Ми не відкидали можливости проведення військової операції але основний удар робиться на успіх конференції".

Влаштували конференцію про стан в Україні

Ню Йорк. — У суботу і неділю, 12-го і 13-го листопада ц.р. Українська Вільна Академія Наук і Східньо-Европейський Дослідний Інститут імені В. Липинського влаштували тут наукову конференцію, присвячену сучасному станові в Україні.

На конференції виступали довголітні дослідники совєтської дійсности, переважно професори американських високих шкіл: Ярослав Білінський (загальна суспільно-політична ситуація), Михайло Воскобійник (зміцнення суверенітету України в умовах перебудови), Ярослав Пеленський (боротьба за державний статус української мови), Олександер Мотиль (поліційно-карні органи в умовах демократизації), Григорій Грабович (Україна, діяспора і українська наука), Михайло Борецький (причини, домагання і перспективи економічної перебудови в Україні), Олександер Вороняк (демографічна еволюція в Україні за весь совєтський період), Святослав Білон (актуальні аспекти перебудови).

Кінцевою точкою програми конференції були виступи письменників Миколи Руденка, Остапа Тарнавського і Богдана Бойчука. Вони говорили про становище української літератури, і зокрема про умови творчости окремих письменників.

Ніби підсумовуючи все сказане доповідачами, професор катедри української літератури ім. Д. Чижевського в Гарвардському університеті Г. Грабович, у своїй зразковій доповіді, вказав на вади і на перспективи зміцнення українського самоутвердження. Доповідач оптимістично оцінював ці перспективи. Зокрема він розповів про початкову стадію заснування міжнародного товариства україністів із можливим центром у Києві.

Численні присутні на конференції жваво реагували на доповіді, коментували їх і ставили багато питань.

В СССР вводять шкільні реформи

Москва. — Голова державного комітету середньої і спеціяльної освіти Геннадій Яґодін заявив на пресовій конференції в Москві, що в найближчому майбутньому на коференції педагогів буде затверджено нову шкільну програму, згідно з якою школярі самі обиратимуть для навчання предмети, які їх цікавлять. Шкільний курс літератури буде доповнений творами клясиків, яких не вивчали раніше. Яґодін також сказав, що в новій шкільній програмі математика не належатиме до предметів обов'язкового вивчання.

Кореспондент АП відзначає, що раніше високим рівнем математичної підготови випускників середніх шкіл СССР совєтські педагоги пишалися особливо.

Реформа заторкне цілу структуру шкільної освіти, в тому числі й збільшення поїздок школярів за кордон.

Київські студенти видають свій незалежний журнал

Лондон (УПА). — У Києві появилося третє число неурядового студентського журналу „Дзвін", публікованого Товариством „Громада", яке складається із студентів Київського університету.

Видавці думають, що їхня публікація є потрібною в Україні тому що в умовах низького рівня демократизації й гласности в Україні більшість журналів і газет лишаються органами республіканського і державного партійного керівництва, яке в основному лишилося без змін від років застою (Брежнєвської ери). Практично весь публікований матеріял у тих виданнях подає погляди уряду. „Ми вважаємо імперативом створити в Києві безцензурне видання, щоб насвітлювати широке коло ідей, включно з тими, які не погоджуються з закоріненими поглядами, щоб поширити демократію і гласність. Товариство Громада піднялося зорганізувати такий журнал.

Третє число журналу „Дзвін" містить поему загальновідомого письменника Володимира Сосюри п.н. „Мазепа", інтерв'ю з керівним дисидентом Вячеславом Чорноволом; „Деякі думки про українську перебудову" К. Северина; „Поети завмирають душею" Миколи Холодного; статтю п.з. „Десять днів, котрі потрясли Львовом" В. Чорновола, про масові демонстрації у Львові; „26 квітня" Володимира Кулика; довгий самвидавний текст „Хто гамує перебудову, або Чи Соціялістична Революція переможе Комуністичну партію?" Юрія Бадзя; „Пророцтво 1917" Василя Симоненка; Текст промови прочитаної на мітинґу в Єревані 24-го вересня представником Товариства „Громада" Вадимом Диминoм; „До брата з Курська" Василя Симоненка; „Господи, якою невиносимою є чужа земля" Василя Стуса і інші творив Миколи Холодного. В журналі є також відозва Товариства „Громада" до наступного пленуму Комуністичної партії, а також історичний календар.

Появилися спогади Г. Костюка

Едмонтон, Альта. — У в-ві Канадського Інституту Українських Студій появилася книжка спогадів визначного літературознавця, історика і публіциста Григорія Костюка п.н. „Зустрічі і прощання". Цей перший том спогадів охоплює події від 1902 року до початку німецько-совєтської війни 1941 року.

У першій частині („Кам'янецька доба", 1902-25) насвітлено останні роки Російської імперії, епізоди Першої світової війни, національно-визвольні змагання та перші роки совєтської влади в Кам'янці після 1920 року. У другій частині („Київська доба", 1925-29) подано характеристику тогочасного студентського середовища, портрети багатьох видатних професорів, науковців, письменників, політичних діячів (М. Зеров, П. Филипович, М. Драй-Хмара, М. Вороний, Г. Косинка І. Багряний та інші). У третій частині („Харківська доба") читач знайде багатющу характеристику наукового, літературного і політичного життя тодішньої столиці України, Харкова, а теж ніким досі не описані історію постання, діяльности і розгрому літературної організації ПРОЛІТФРОНТу. В четвертій частині („Окаянні роки", 1935-40) автор розповідає про свій арешт і ув'язнення в концентраційному таборі Воркута, про голодовий страйк в'язнів і масові розстріли 1938 року. Накінець у п'ятій частині („За брамою") описано звільнення автора з ув'язнення і поворот в Україну.

Спогади Григорія Костюка — незвичайно важливий вклад в українську мемуаристику і необхідна лектура для кожного, хто хоче пізнати добу українського відродження та сталінського терору.

Книжна має 743 стор., ілюстрована фотографіями, видана в твердій обкладинці у мистецькому оформленні О. Слупчинського. Ціна — 44.95 кан. дол., або рівновартість. Замовлення слід висилати на адресу: University of Toronto Press, Distribution Department, 5201 Dufferin St., Downsview, Ont. M3H 5T8, Canada.

Інж. М. Корчинський доповідав на металюрґійній конференції

Пітсбурґ. — Інж. Михайло Корчинський виголосив доповідь та був модератором панелю на 30-ій з черги річній конференції, що її влаштовує Товариство заліза і сталі при Американськім інституті металюрґійних інженерів. Конференція відбулась в днях 23 до 26-го жовтня ц.р. у Дірборн., Миш.

Інж. Корчинський доповідав на сесії присвяченій впливові мікролеґування на деформацію сталі при гарячому вальцюванні. У своєму огляді, він насвітлив нові способи леґування і вальцювання сталі в умовах характерних для американських сталеварних підприємств. Понад 40 відсотків сталі в ЗСА витоплюється в електричних дугових печах. Цей спосіб витопу дає сталь багату азотом, що загально вважається як шкідлива домішка. При правильному доборі мікролеґування, особливо малими додатками ванадію і титану шкідливий вплив азоту невтралізується. Що більше, при цих умовах азот стає цінним і дешевим додатком що поліпшує якість сталі і обнижує кошт леґування.

У панелю брало участь шість авторів праць, виголошених на конференції. Інж. Корчинський, як модератор панелю, заторкнув ряд нових наукових і технологічних проблем, важливих для удосконалення мікролеґованих сталей. Думки висказані учасниками панелю викликали серед слухачів оживлену дискусію та обмін думок, що свідчило про актуальність заторкнених питань.

Доповідь інж. Корчинського та повний текст дискусії будуть опубліковані у збірнику праць конференції, що появиться друком весною 1989 року.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ плянує „перетопити гармати на рала", тобто 10,000 перестарілих танків переоблять на допоміжний сільськогосподарський реманент. Знімуть вежу, озброєння, залишаться ґусениців і переоблять місця для водія, поставивши їх на рівні з тракторами чи допоміжними автомобілями для перевозу і пересування тягарів, — заявив кореспондентам представник армії генерал-майор Юрій Лебедєв. Якщо вірити совєтському генералові, то в сільському господарстві вже від кількох років працює військова техніка, головно тягарові і легкі автомобілі, турбіни, мотори пристосовані до молотилок та інших машин. Лебедєв не скривав затурбовання, що зменшення армії створить проблему затруднення для багатьох тисяч старшин і вояків.

КОРЕСПОНДЕНТИ ІНФОРМУЮТЬ з Пекіну, що візита прем'єр-міністра індійського уряду Раджіва Ганді до Китайської Народної Республіки причинилась до потепління індійсько-китайських відносин і започаткувала корисний для обидвох країн конструктивий діялог. Між Індією і КНР існував в 1962 році конфлікт, включно до військового удару, за кордон. Китай ще й тепер вважає, що до його території належать 36,000 квадратових миль індійської території, а індійці мають претенсії на 15,200 миль, зайнятих свого часу китайцями. Всі ці справи вдалося тепер полагодити у переговорах Р. Ганді з китайськими керівниками. Обидві сторони говорять про поширення співпраці на усіх відтинках, але досі цієї співпраці не видно на зовні, — кажуть полічині спостеріґачі.

У СТОЛИЦІ ФІНЛЯНДІЇ, Гельсінках, представники урядів Совєтського Союзу і Фінлянфії підписали додаткові торговельні договори на підставі яких Фінляндія закупить в СССР більше природного газу; а СССР натомість купить чимало готових виробів і харчів, зокрема рибних консервів, якими славиться Фінляндія. Об'єм совєтсько-фінляндської торгівлі на 1989 рік встановлено на 23 більйони марок (5,5 біл. карбованців).

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ голосами 84 за, 19 проти і 14 здержаних, затвердив новий склад уряду з прем'єр-міністром Іцаком Шаміром на чолі. Склад уряду мало відрізняється від попереднього. Головні пости зайняли майже ті самі особи. Політичні аналітики не передбачають ідеальної співпраці між політичним бльоком Лікуд і Лейбористською партією, які у багатьох принципових справах різняться і цю різницю буде видно у практичній праці.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ представники Південно-Африканської Республіки, Анголі і Куби остаточно підписали в ґоловній квартирі Організації Об'єднаних Націй документ який передбачує створення самостійної й незалежної держави Намібії і виведення з Анголі кубинського війська, яке у числі коло 50,000 вояків, Фідель Кастро післав для боротьби з антимарксистськими партизанами ЮНІТА. Генеральний секретар ООН Гавіє Перез де-Куєяр заявив кореспондентам, що членські держави цієї міжнародної організації допоможуть народові Намібії створити адміністрацію і рамки першої в країні конституції, яку нарід затвердить, або відкине у вільному голосуванні. Залишається ще неполагодженою справа повстанців ЮНІТА, які продовжують боротьбу з урядовою армією і їх взагалі не запрошували до участи у переговорах.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР Швеції продовжує вести слідство у справі вбивства колишнього прем'єр-міністра Ольофа Пальме і заарештованого недавно Кристера Петтерсона, запідозреного у вбивстві Пальме. Петтерсон залишиться в тюрмі до 31-го грудня, а якщо прокуратура знайде додаткові дані проти нього то проситиме суд продовжити слідство. Шведські засоби масової інформації кажуть, що вже три особи-свідки розпізнали Петтерсона, що він був під будинком кінотеатру, у якому був прем'єр Пальме з дружиною. Серед свідків є також вдова Пальме Лизбет, яка була разом з чоловіком і найкраще бачила обличчя вбивці.

В АМЕРИЦІ

НОВООБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЗСА Джордж Буш подав до публічного відома таких кандидатів на пости у своєму кабінеті: Вілліям Райлі був найменований на адміністратора Агенції охорони довкілля, Самюел Скіннер призначений на пост секретаря Департаменту транспортації, конгресмен з Ню Мексико Мануель Люжан займе позицію секретаря Департаменту внутрішніх справ, а колишній конгресмен з Іллиной Едвард Дервінскі був запропонований на секретаря недавно створеного Департаменту ветеранських справ. Не зважаючи на невдоволення деяких осіб він, ще раз підтвердив також вибір д-ра Луїса Салліванa на пост секретаря Департаменту здоров'я і громадських послуг. З усього видно, що новообраний Президент хоче додержати своєї обіцянки перед виборцями і „провідні ешелони у своєму уряді замінити новими людьми".

У ЛОС АНДЖЕЛЕСІ СУДДЯ федерального окружношго суду постановив, що ключеві частини іміграційного закону з 1952 року є неконституційні бо позбавляють іміґрантів права свобідно висловлювати свої думки та наражає їх на видворення за те, що пропаґують комунізм або тоталітаризм. Адвокати Американської Спілки громадських свобід заявили, що рішення судді Стівена Вілсона є першим успішним кроком у поборюванні депортувань на базі того 36-літнього МекКеррен-Валтер закону.

ВЖЕ ТРЕТІЙ РАЗ В ОСТАННІХ шістьох роках Верховний Суд ЗСА старається вирішити, які саме різдвяні святкування дозволяє Конституція Урядові офіційно спонзорувати. Не зважаючи на те вечірка Верховного Суду та його працівників з нагоди Різдва відбулася без жадних комплікацій. Одначе тому, що минулого року деякі працівники протестували проти колядок на вечірці, бо це надає надто сектантського обличчя імпрезі, цьорічні колядники були перенесені до окремої кімнати. Чи ця зміна сталася в наслідок минулорічних нарікань, не відомо, хоча деякі працівники твердять, що це було зроблено з уваги на кращу акустику в другій кімнаті.

КОЛИШНІЙ КАНДИДАТ на президентську номінацію Демократичної партії пастор Джессі Джексон публічно відкинув поради провідних членів своєї партії, що він повинен старатися бути вибраним на інший урядовий пост, поки знову кандидуватиме на президента ЗСА. Не зважаючи одначе на різного роду статистичні показники, що пересічні виборці уважають його некомпетентним через брак досвіду, він не відрікається своїх первісних плянів знову кандидувати на президента ЗСА.

У СВОЄМУ ПРОЩАЛЬНОМУ інтрв'ю з Дейвидом Брінклі, президент Роналд Реґен категорично відкинув натяки на те, що існування кількости бездомних це вина його Уряду. Завважуючи, що „завжди будуть люди, які з власного вибору живуть на вулиці", він підкреслив той факт, що переважаюче число бездомних — це люди, яких звільнено з психіятричних лікарень у наслідок вимог таких груп, як Американська спілка громадських свобід.

ФЕДЕРАЛЬНА КОМІСІЯ торгівлі скритикувала шість найбільших в країні книжкових видавництв, посуджуючи їх в незаконній дискримінації проти приватних книгарень, бо вони перепродають книжки з опустом тільки великим книгарням. Видавці названі в цьому публічному обвинуваченні це: Гарпер і Ров, Герст, Вілліям Морров, МекМіллен, Патнам Берклі, Рандом Гавз і Саймон енд Шустер, спільний річний оборот яких виносить біля 1,1 біл. дол.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Subscription 1 year $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to: Svoboda
Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Статті, дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата на рік $40.00, на пів року — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на: Svoboda
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Войовничий Ізраїль

Минулотижневе рішення американського Уряду переговорювати з Палестинською Визвольною Організацією (ПВО) було такою прикрою несподіванкою для ізраїльського політичного проводу, що обидві головні тамошні партії — націоналістична Лікуд і соціялістична Робітнича партія у цілоденній нараді рішили продовжувати свою коаліцію, з виключенням участи в новому уряді когось із представництва чотирьох малих релігійних партій. Вимога цих релігійних партій визначити окремим законом „хто є жидом", обурила жидівський світ у діяспорі, зокрема в Америці. Названі вгорі дві головні ізраїльські партії відкинули теж змагання ортодоксійних партій до фактичного перетворення Ізраїля в країну з теократичною системою, щось на подобу Ірану з тамошніми аятоллами при владі. Націоналістична партія Лікуд і соціялістична Робітнича партія склали компроміс, але насправді зміст і дух цього компромісу пішов по лінії крайнього правого екстремізму. Прем'єром залишився лідер Лікуд партії Їцак Шамір, міністром військових справ залишився генерал Їцак Рабін, трохи більш поміркований і схильний до компромісів міністер закордонних справ Шимон Перез погодився стати міністром фінансів, а на його місце пришов Моше Аренс з партії Лікуд.

Новий компромісовий уряд прийняв крайню екстремну плятформу, а саме: 1) силою здавити вже цілорічні демонстрації палестинців на правобережжі Йордану; 2) зберегти надалі окуповані у війні 1967 році арабські землі; і 3) створити протягом 5-ти років 40 нових ізраїльських колоній на окупованих арабських землях. У цьому компромісі, що про нього широку інформацію приніс „Ню Йорк Таймс" з 20-го грудня ц. р. нічого не кажеться про відношення до ПВО і її лідера Ясіра Арафата, але ясно, що наведена тут у трьох точках плятформа нового ізраїльського уряду виключає усякі контакти і конструктивне договорення з арабами.

Новий ізраїльський уряд зустрінеться не тільки з натиском від Америки й інших країн, але й із опозицією внутрі власного суспільства, втомленого життям в атмосфері війни, терору й відплатних кривавих актів. В Ізраїлі постала організація під демонстраційною назвою „Мир негайно!" Прийнята новим ізраїльським урядом політична плятформа — дуже немудра, просто самогубна. Ізраїль величиною стейту Ню Джерзі із чотирьома з половиною мільйонами населення не всилі воювати з цілим світом. Америка, правда, підтримує Ізраїль, але й не може виректися прозахідніх арабських країн. За вийнятком Лівії і Сирії — увесь той арабський світ — прозахідній. Чи ізраїльські політики уявляють собі, що ввесь світ боронитиме тільки Ізраїль і нехтуватиме всім іншим?! Між керівними мужами в новому ізраїльському уряді є також Їцак Рабін, колишній амбасадор Ізраїля у Вашінґтоні. Чи він не орієнтується у зміні політичної атмосфери в Америці, коли минається ера Реґена і настає ера Буша? І Буш, як Реґен, рахується із впливами жидівської громади в Америці, але тільки до певних меж. Бо ось, коли він призначив на нового шефа штабу Білого Дому губернатора стейту Ню Гемпшир Джана Сануну, ливанського араба, то жидівський світ в Америці підняв крик. Але Буш не відкликав свого рішення і преса замовкла.

Теперішній уряд Їцака Шаміра не втримається, хоч би навіть ізраїльський 120-членний парлямент, „кнессет", затвердив його. Справа миру на Близькому Сході не є монополем Ізраїля. СССР і Ясір Арафат хочуть скликати для цієї справи міжнародну конференцію — Америка є „проти", бо не хоче допустити Москви до втручання у близькосхідні справи. Але з такою конференцією чи без неї — теперішній „статус кво" в Ізраїлі з окупованими ним арабськими земляками — не втримається. І коли Ізраїль втратить ці окуповані землі — правобережжя ріки Йордану і смугу Ґази — всупереч своїй волі, то настане в ньому нова криза. Ізраїль може існувати тільки у згоді і замиренні з арабським світом під протекторатом Америки — політика нового ізраїльського уряду „Я сам" і „на прю" із усім світом мусить збанкрутувати. І те банкрутство буде куди більшим ударом по Ізраїлі і всьому жидівському світі, як згода Америки на переговорювання з Ясіром Арафатом. Кого Господь хоче покарати — тому розум відбирає...

Омелян Твардовський

„СВОБОДИ БЕЗ РІДНОЇ МОВИ НЕМАЄ"

Як ми ставимося до рідної культури, до рідної мови — от що визначає сучасність. Мова газети — це політична категорія. Про це не варто забувати".

Словами цього наголовку і поданими вище реченнями закінчив свою довгу статтю „Категорія політична" в київській „Спортивній газеті" в числі з 29-го листопада ц. р. Дмитро Павличко, секретар Спілки Письменників України.

В „Свободі" в числах з 11-го-12-го серпня і 20-го-21-го вересня ц. р., ми досить обширно реферували голоси громадян сучасної України про жахливу русифікацію, що завела в часі брежнєвського режиму злочинна адміністрація Щербицького. Подавляюча більшість голосів, задокументованих на сторінках згаданої газети, вимагали привернення українській мові статусу державної мови УССР. Як і можна було сподіватися, відважні патріоти українського народу промостили дорогу до боротьби за рідну мову, на яку ступили вже деякі упривильйовані особи: поети, письменники, військовики, професори університетів й інші. Одним із форумів, де проводиться відважна і серйозна дискусія за привернення українській мові державного статусу, є київська „Спортивна газета", що появляється тричі на тиждень в тиражі — 576,300 примірників.

І так, наприклад, в числі 139-му 1988 року, була надрукована стаття „Життя духовного основа", в якій В. Брюховецький (доктор філологічних наук) доречно прокоментував листи читачів „СГ", прихильників і ворогів української мови. Ще перед тим в 138-му числі „СГ" цікаву статтю на цю тему помістив київський публіцист — Василь Шкляр.

В 142-му числі появилася стаття відомого українського поета Дмитра Павличка, цікавіші розділи, якої заслуговують на передрук.

I.

Ще перед статтею Павличка редакція „СГ" помістила листи українців, що з волі чи неволі проживають у різних закутках імперії:

Ось лист від „москвича" В. Осауленка. Він — учасник Другої світової війни, кандидат історичних наук. Про себе коротко сказав: „Закінчив у 1939 році з атестатом відмінника Широківську середню школу Дніпропетровської области і два місяці вчився в Харківському університеті. Потім — червона армія. Війна, яка розпочалася для мене 22-го червня 1941 року, о год. 4 ранку у форті Червоному, Брестської фортеці. Пройшовши путь до Волги, а потім до Берліна, з Монголії — до Мукдена (Манджурія), залишився живий. Так склалося, що на Україну, починаючи з 1948 року, потрапляю лише у відпустки. Досі в П'ятихатках живе тітка. Здавалося б, я тепер найчистіший росіянин, бо з 1959 року живу в Москві. Але я українець, рідна мова моя — українська. У мене гарна бібліотека українською мовою. Довгі роки передплачую 'Спортивну газету'. Я знаю багато українських пісень, часто співаю їх. Люблю гумор рідного народу, багато читаю наукових творів з історії України. Мене також вражає цей сумно знаменитий „суржик" з російської та української мов. На мій погляд, час узятися за відродження рідної мови — фундаменту і будівельного матеріялу всієї багатогранної культури українського народу. Тому 'Спортивна газета' має виходити українською мовою. Представники ж інших національностей, які живуть на Україні, (а їх, як мені пам'ятається, 17-18 процентів від усього населення) можуть оволодіти мовою протягом року. Це збагатить людину. Досвід української школи 30-их років, мій власний досвід говорить про те, що вивчення української мови, як предмету в українській школі, забезпечує знання всіх розділів граматики, а читання російської літератури дозволяє нагромадити запас російської літературної лексики. Чисту мову — російську, українську — так приємно чути, а для цього слід багато читати".

І ще один лист від людини, яка живе далеко від дому. „Ніхто так, мабуть не відчуває змін у домі, як людина, котра, виїхавши багато років тому, зрідка навідується в рідну оселю. Так і я. Раз у два-три роки беру відпустку і їду на Україну. Вражає те, як зникає мова. Скрізь у містах, містечках, невеликих селищах люди розмовляють якимось чудернацьким суржиком... Ось уже 18 років працюю на Колимі і Чукоті. Зараз редаґую районову газету 'Новая Колима'. Район особливий — до віддаленого приїску 500 км. літаком. Хай і мій голос із далекої Крайньої Півночі прилучиться до тих, хто проти переходу на двомовне видання. Завдяки 'Спортивній газеті' і я прилучився до журналістики, закінчив київський університет". З повагою — І. Чернівчан.

„Мене дуже схвилювала розгорнута на сторінках вашої газети дискусія про видання вашої газети двома мовами, — пише з Мурманська військово-службовець Геннадій Озеран. Я цілком упевнений, що видання „Спортивної газети" двома мовами принесе тільки шкоду українській мові, яка і для мене є рідною з дитинства. Адже я народився в Черкасах і прожив там 18 років. Там і зараз живе моя мама, а я тепер проходжу службу на Крайній Півночі, але і тут не втрачаю зв'язку з Україною. І доломагає мені в цьому ваша газета: вона надає можливість незабувати рідну мову. Крім висвітлення спортових новин газета ще й виконує завдання пропаганди української мови. Хай люди читають її, і я впевнений, що завдяки вашій газеті багато хто відкриває заново нашу чудову, співучу, українську мову".

Ми навмисне — зазначає редакція „СГ" — відібрали листи, написані здалека, щоб не загубилася теза про просвітницьку ролю преси.

І на закінчення — лист, який надійшов від Н. Столярчука з Івано-Франківська: „Як би мені довелося, за обставинами, проживати в якійсь республіці нашої країни, я обов'язково вивчив би мову цієї республіки. Так робив Ленін, де б він не жив, завжди старався вивчити мову того народу, з яким йому доводилося спілкуватися".

А тепер надаємо слово відомому поетові, секретареві Спілки письменників України Дмитрові Павличку. Ми попросили його виступити в газеті зі статтею з обговорюваного питання, яка б стала завершальною в дискусії.

„Принагідно дякуємо всім, кому не байдужим виявилося обговорення, що його започаткував своїм листом наш читач В. Яковенко, і хто включився в цікаву розмову не лише про те, якою мовою виходити „СГ", а й про долю рідної культури, про ролю мови. Що ж до нашої газети — заявила редакція, — то вона й надалі виходитиме лише українською мовою.

(Закінчення буде)

Іван П. Філімончук

Перша різдвяна картка

Звичай висилання різдвяних карток поштою започатковано в Англії у 1843 році. Першу різдвяну картку виконав мистець Джан Гослі, англієць, при Королівській академії мистецтва. В першій різдвяній картці був надпис: „З Різдвом Христовим та Щасливим Новим Роком, Вам". У З'єднаних Стейтах Америки звичай різдвяних карток започаткував німець, еміґрант Луїс Пранґ; він прибув з Німеччини до Бостону в 1873 році тому, що Луїс Пранґ привіз цю ідею, його в ЗСА і названо батьком різдвяних карток. Він застосував процес продукції різдвяних карток в двадцятьох кольорах. Його літографічний процес — вживанням олійних фарб, тоді різних кольорів допоміг йому продукувати різдвяні картки зі зразками багатьох релігійних образків; виконані були вони досить майстерно, що й притягнуло покупців.

Це дало йому можливість спопуляризувати різдвяні картки і в короткому часі, якщо взяти під увагу на той час техніку, що не була так високо розвинена, як у даний момент; продукція різдвяних карток набрала великого розмаху і досягнула понад п'ять мільйонів штук у 1881 році.

Німецькі літографи почали продукцію різдвяних карток багато кращої якости, та крім того почали продукувати картки на всякі оказії, як, наприклад, на день народження, картки для вінчальних (шлюбних) нагод. І як правило якість німецьких карток заповнила европейський, як і американський ринки, що дало їм можливість стати монополістами і так продовжувалось аж до 1920 року. Відтоді американські літографи почали продукцію, знову ще кращої якости різдвяних карток і карток на різні нагоди, що вможливило витиснути німецьку продукцію карток з американського ринку.

У 1941-1941 роках в ЗСА вислано поштою лише понад три більйони штук різдвяних карток, а насьогодні ця цифра далеко більша.

Не так давно в Англії крім різдвяних карток і карток на різні оказії, спеціяльно продукуються картки з образками королевих, королів, принців та принцес, це вже прийнято, як звичай, в досить широкому маштабі, як нормальне явище. Звичай, обмін привітань різдвяними картками між родичами і знайомими досить вкоренився у Східній Европі.

Навіть у Совєтському Союзі, де заборонено віру Христову, як науку про Бога — Творця всього видимого і невидиного, отже там комуністична безбожницька влада не всилі побороти той так популярний звичай, та цікаво було б знати, щоб хтось з українців — знавців подав інформації про історію започаткування різдвяних карток на Україні і хто започаткував ідею розсилання різдвяних, новорічних карток.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

КНИЖКА МУСИТЬ БУТИ В ОБІГУ

Стаття — заклик М. Паламара в „Свободі" з 10-го грудня 1988 року допомогти бібліотеці в Маямі Біч придбати україніку в англійській мові вимагає доповнення. Багато американських бібліотек навіть в містах, де живе більше число українців, не завжди має книжки, які інформують про нас в англійській мові. Це особливо помітне в передмістях чи містечках і звичайно на це є причини. Найважніше, на мою гадку, це подбати, щоб в таких приміських бібліотеках (а деякі направду дуже модерні і розкішні своїм устаткуванням) знайшлися довідники про Україну. До таких зараховуємо: енциклопедію видану Торонтонським університетом (І і ІІ том) найновіше, усучаснене видання історії України авторства проф. Ореста Субтельського (до речі, легко зредаґувати, багато знімок і вперше видано на безкислотному папері); 1000 літ „Християнства з-під пера ред О. Зінкевича і О. Сороковського і словники Марії, Володимира і Алли Дейко.

Якщо йдеться про книжки англомовного характеру про Україну чи українців (а їх зараз маємо вже сотні), то звичайно варто їх теж купити бібліотекам чи подарувати, але треба тямити, що якщо ці книжки не будуть в обігу, тоді їх вилучать і продадуть. Отже треба подбати, щоб книжка була в постійному обігу.

Володимир Сторожинський

Клівленд, Огайо

ЗАКІНЧИВШИ ПЕРЕГОВОРИ у Японії, міністер закордонних справ СССР Едуард А. Шеварнадзе відвідав також Филипіни, де його тепло вітала Коразон Акіно, тамошній президент. Шеварнадзе був першим високим речником совєтського уряду, який відвідав їх країну від часу встановлення дипломатичних зв'язків в 1976 році. Крім формального привітання, Шеварнадзе відбув з К. Акіно довших розмову за закритими дверима. У публічній заяві совєтський міністер поставив під сумнів ціль існування американських баз на филипінській території.

Анна Білик

УКРАЇНСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ НА ПРЯШІВЩИНІ

Українська газета „Нове життя", що виходить в Чехо-Словаччині, у 48 числі з 25-го листопада ц. р. опублікувала невеличку статтю п. з. „Зустріч з радянськими письменниками". Йдеться про шість українських письменників, які завітали на Пряшівщину з дружніми відвідинами. Письменники зустрілись з представниками ЦК КСУТ, які познайомили гостей з України з культурним життям української людности Пряшівщини. На зустрічі в Пряшеві 16-го листопада член української групи Володимир Дрозд познайомив присутніх з колегами Петром Осадчуком, Федором Зубаничем, Петром Засенком, Анатолієм Качаном та Василем Герасим'юком. Всі наведені поєднують свою художню творчість з працею у провідних журналах чи кіностудії, що робить їх культурно-громадськими діячами.

Володимир Дрозд зазначив, що: „Наш приїзд — це продовження того контактування, яке розпочав 30 років тому Олесь Гончар з делеґацією українських письменників. Тоді було покладено добру основу для культурних взаємин, але в силу різних обставин їх розвиток стаґнував. Нині настали сприятливі умови для плідного взаємного спілкування і взаємного збагачення". Слід зазначити, що з боку українців Пряшівщини протягом так званих стаґнаційних років була не раз спроба встановити тісніші контакти з письменниками України, але досьогодні українським письменникам Пряшівщини не вдалось дістатися на книжковий ринок України. Крім кількох примірників, які висилають приватні особи на Україну нічого не потрапляє ні з українських книжкових видань, ні журналів та газет. Тому учасники зустрічі з приємністю сприйняли слова Петра Осадчука, який, між іншим сказав: „Треба, щоб на Україні більше знали цю літературу, яка тут твориться. Отже, ширша публіцистика про твори закарпатських письменників Словаччини. Щоб на сторінках наших газет, журналів друкувались твори ваших письменників, аби виходили книжки ваших авторів. В цьому напрямі робляться вже перші кроки. В наступному році виходить збірник поезії і прози пряшівських авторів. До друку підготовлена також книга Степана Гостиняка 'Пропоную вам свою дорогу'."

Федір Зубанич признав, що на Україні багато людей не знає про українців Пряшівщини, про їхні досягнення і тому він вирішив написати документальну книжку про українців Пряшівщини.

Українці Пряшівщини розпитували і про хід перебудови та гласности на Україні, оскільки в Чехо-Словаччині ці поняття залишаються тільки на папері. Українські гості підкреслили, що письменники України зосереджують свої сили на боротьбу за відродження української мови, на екологію природи, екологію душі. Такі самі проблеми стоять і перед українською людністю Пряшівщини, та, на жаль, тут ще все очікують прихід гласности й перебудови, поки ще можна щось перебудувати. Та треба сподіватись, що такі відвідини українських етнічних поселень поза межами України не скінчаться на Пряшівщині, оскільки ще більше підтримки потребують українці Румунії, Польщі та Югославії.

Корнель Крупський

СЕВЕРИН БЯЛЕР ПРО ҐОРБАЧОВА І ПЕРЕБУДОВУ

Американська преса віддала чимало місця на своїх сторінках виступові Міхаїла Ґорбачова перед Генеральною асамблеєю ООН в Ню Йорку, 7-го грудня 1988 року. Багато статтей різних авторів розглядали та аналізували цю візиту Ґорбачова, але, мабуть, що небагато тих авторів так вповні зрозуміли проблему, яка пригнала Ґорбачова до Ню Йорку, як це зрозумів широко визнаний совєтолог професор Колюмбійського університету та директор Дослідчого інституту міжнародних змін — Северин Бялер, статті якого про Совєтський Союз друкуються у найбільш престижевих журналах, а його книжки про цю країну студіюють дослідники совєтської політики і проблеми.

Справжнє знання Совєтського Союзу відображує і стаття проф. Бялера надрукована в журналі „Ю Ес Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 19-го грудня 1988 року, не зважаючи на це, що він тільки фраґментарно вказує на дійсні проблеми Совєтського Союзу, з якими вже третій рік борикається Міхаїл Ґорбачов, і подолати не може їх. Покищо, спроби Ґорбачова реформи Совєтського Союзу не внесли ніякого покращання, а навпаки, в багатьох ділянках державного життя внесли замішання та погіршення ситуації.

Стаття Бялера п. н. „Ворожі сили проти яких він стоїть вдома", поділена на частини з піднаголовками. Ми зупинимось тільки над початком останньої частини п. н. „Спроба втримувати в таємниці", в якій читаємо:

„Найбільш досадним та грізним на тямці Москви є дослівний розвал совєтських соціяльних, політичних і культурних інституцій та інструментів контролю у збунтованих республіках. Національний рух у балтійських країнах охоплює не тільки маси, але й також Комуністичну партію, а навіть кола совєтської еліти. В Азербайджані та Вірменії партійні члени демонструють, а навіть вбивають один одного тоді, коли партія і совєтська еліта також зводять бої.

„Як реакція на це, стратеґією Ґорбачова є цупко втримуваний авторитет Москви обіцюючи соціяльні, політичні, культурні та економічні поступки. Найуспішнішим тимчасовим засобом Ґорбачова є тримати в таємниці до часу аж поки він виступить з розв'язкою цієї широкої справи совєтського федералізму. Нетто ефект цього безладдя на усіх фронтах є парадоксом: Союз Совєтських Соціялістичних Республік — як непереможна надпотуга є в поважному неспокої і потенціяльно великій небезпеці. Сторонні люди, що хочуть зрозуміти цей заколот, мусять мати це на увазі. Зрозуміло, що Совєтський Союз ще не розпадається. Неросійські республіки у цьому ферменті ще не стараються про незалежність філяндського чи східньоевропейського зразка, а національні рухи часово можуть бути стримані в рамках совєтської структури та можуть бути спрямовані в поступові русла. Це, однак може здійснитись, якщо найбільша неросійська республіка, Україна буде стабільною в її молодшому партнерстві з Росією. Українці нараховують приблизно 45 відсотків совєтського неросійського населення і партійного членства. Агрикультурна та індустріяльна продукція України є більшою чим інших неросійських республік взята разом. Сильний загальний і провідної верстви національний фермент в Україні довів би національну проблему до пункту скінчення совєтської форми федералізму".

Здається, що це зовсім логічне: без Естонії, чи навіть Литви і Латвії, коли б вони зовсім відділилися від Совєтського Союзу, той союз залишиться майже незмінним, але без України зміна Совєтського Союзу буде докорінною. Ці, що іґнорують визволення українського народу — роблять самі собі велику шкоду.

Український читач статті Бялера може мати зовсім оправдане застереження проти вислову проф. Бялера відносно „партнерства" України з Росією у керуванні Совєтським Союзом і тому варто подати хоч короteньке вияснення: фальшивий міт про партнерство України з Москвою існує в деяких колах американських журналістів, а головно, серед тих, що чомусь вороже наставлені до національного визволення українського народу. Нам вже не раз доводилось зустріти в американській пресі навіть голоси балтійців, які посилюють такий міт своїм нарікканням росіян та українців за те, що вони великим числом живуть по містах балтійських країн. На жаль, ці докори кидані в сторону українців, досі проходили без найменшого оспорення чи вияснення з нашої сторони.

Не знаємо того, чому проф. Бялер не взяв слів про молодше партнерство України — в лапки, але знаємо, що він не вірить в те партнерство. Як доказ наведемо його слова з його статті надрукованої в журналі „Політікал Саєнс Квортерлі" за осінь 1988 року, п. з. „Ґорбачова програма змін: джерела, важливість, вигляди". Стаття базована на його останньо опублікованій книжці „Ґорбачова Росія та американська закордонна політика".

На сторінці 450-ій проф. Бялер, між іншим, пише: „Ключовою важливістю є тут курс подій в Україні. Україна є трактована Москвою менше, як імперіяльна провінція, а не, як молодший партнер у керуванні Совєтським Союзом".

Крім цього, у великій статті проф. Бялер, що є надрукована першою в „Політікал Саєнс Квортелі" на 58-ми сторінках, автор пише більше про Україну. Він каже, що в кількох республіках Совєтського Союзу витворилась мафія на взір Щербицького і його кліки в Україні, яка є в опозиції до всяких змін.

„Ґорбачов виразно є приготований розкрити Щербицького з його машиною. Він часто їздить в Україну, щоб зробити значні зміни в персоналі. В Москві говорять, що часово Щербицький є ще потрібний Ґорбачову, а головно тому, що він грає стабілізуючу ролю в Україні, „і пробує балянсувати націоналістичний тиск розбурханий 'гласністю' проти інтересів зрусифікованих українців". (ст. 445).

Професор Бялер дає знаменитий огляд соціяльних та економічних проблем Совєтського Союзу. Він добре характеризує психологічну сторінку совєтського робітника і тих, що тим робітником керують. Тепер совєтська продукція виробів широкого вжитку опинилась ще в гіршому балаґані. Совєтські робітники працюють за принципом „Вони претендують, що нам платять, а ми претендуємо, що працюємо".

Совєтський Союз продукує подвійно більше заліза чим продукують ЗСА, а проти, в Совєтському Союзі постійно відчувають брак залізних виробів. Причина проста, — каже проф. Бялер, — совєтські сталеварі постійно мають надпродукцію поганого сорту заліза, а

(Закінчення на стор. 3)

Загальні збори Стейтової Ради в Ню Джерзі

Стейтова Рада відділів УККА в стейті Ню Джерзі відбула річні Загальні збори в неділю, 11-го грудня 1988 року в Рамада готелі в Іст Гановер. Участь взяли делегати із 11-ох осередків, члени Управи і гості. Зборами проводила Президія в складі д-р Мирослав Бих, предсідник, інж. Мирон Сірий, заступник, і Стефанія Букшована, секретар.

Після вступного слова предсідника і вшанування померлих членів хвилинною мовчанкою, збори вибрали провірну комісію в складі Люба Сіра, Іван Ґлущик і Петро Палка та затвердили Номінаційну комісію, до якої увійшли Ярослав Івахів, Олег Миськів і Іван Рачинський. Протокол з попередніх зборів відчитав Осип Яцусь (в заступстві секретаря Мирона Пінковського), який збори прийняли з доповненнями. Звіти із річної праці зложили голова Володимир Янів та члени Управи, а також нововибрана голова фестивального комітету Люба Сіра подала начерк плянів на 1989 рік. Фестивальний комітет вже оформлений, а дата фестивалю затверджена на 17-го червня 1989 року. В дискусії обговорено актуальні справи та внесено ряд рекомендацій на майбутнє.

Збори відзначили плякетами заслужених працівників ради, а це довголітнього голову В. Яніва та обі співголови Фестивального комітету 1988 року — Рому Миськів і Л. Сіру.

Після звіту Контрольної комісії і уділення абсолюторії уступаючій Управі, збори вибрали одноголосно кандидатів до Управи на 1989 рік згідно з листою, яку предложила Номінаційна комісія. До Управи увійшли: Володимир Янів — голова, Дора Рак — перший заступник, С. Букшована — другий заступник, О. Яцусь — секретар, Василь Матлаґа — заступник секретаря, Роксоляна Поттер — англомовний секретар, Ярослав Івахів — фінансовий референт, Роналд Мостовий — член, які творять екзекутиву. Крім цього обрано понад десяток голів поодиноких секторів праці. В склад Контрольної комісії увійшли — Григорій Довбуш, Михайло Мостовий, Іван Рачинський, Іван Буртик, Андрій Галайдіда; представниками до Крайової Ради назначено Мирона Сірого і М. Пінковського.

Згідно із статутом голови відділів і делегатур є членами ради з уряду.

Задовільний фінансовий стан ради дозволив на приділ датків на різні громадські цілі, а також в доказ співчуття для вірменського народу, що потерпів від землетрусу, збори ухвалили окрему суму, яку перешлеться до вірменського допомогового комітету в Ню Джерзі.

Праця Стейтової Ради і відділ постійно поширюються, а у ювілейному році проходила під знаком відзначування Тисячоліття Хрищення України. У всіх більших осередках в Ню Джерзі відділи включилися у загальногромадські і парафіяльні святкування. Річний фестиваль в Голмдел величаво відзначив роковини екуменічним Молебнем і концертовою програмою при співпраці зі Стейтовим Комітетом Тисячоріччя. Стейтова Рада була також співспонзором подання на грент до Стейтового Комітету гуманітарних справ, призначеного на переведення наукової конференції в Ратґерс університеті (Ню Бранзвик), що відбулася 15-го жовтня.

Головним промовцем був ред. Ярослав Гайвас, який говорив про українську проблематику на тлі сучасної політичної ситуації у Совєтському Союзі та про окремі завдання українців на поселеннях у цім контексті. Загальні збори закінчилися патріотичним словом нового голови ради та відспіванням національного гимну.

Збори відбувалися в привітному готелі Рамада завдяки ввічливій гостинності адміністратора Ореста Федаша, а господарем був Е. Палидович. Їм обом належить подяка від Стейтової Ради за громадське наставлення.

Р. Д.

Северин...

(Закінчення зі стор. 2)

замало продукують доброї якости заліза. Совєтський Союз є найбільшим у світі продуцентом обуви, але пересічна пара обуви може розлетітись за кілька тижнів, і тому по магазинах постійно є величезні запаси обуви, якої не хочуть купувати, а та обува старіється та нищиться по складах.

Наведене підказує нам, що в інших ділянках продукції справа не мається краще, а це в загальному шкідливо відбивається на споживачеві та є причиною хронічного браку предметів широкого вжитку. Безумовно, що керуюча еліта та її вислужники такого браку не відчувають. На протязі існування Совєтського Союзу вони виробили „техніку" забезпечення себе і своїх родин усім, що найкраще. Такий стан господарки породив корупцію, яка є дуже поширена в совєтській системі, а та корупція в свою чергу розкладає дисципліну робітника та має поганий моральний вплив на широкі кола спільноти. Слова таких, як російського письменника і журналіста Волкова про деґрадацію моралі і затрату чесноти залишаються „гласом вопіющого в пустині".

Великою перешкодою у переведенні реформ Ґорбачова проф. Бялер уважає не опозицію, а спротив. Опозиція, каже він, не є організованою, а в спротиві братиме участь зорганізована мафія неросійських республік.

На закінчення своєї статті в журналі „Політікал Саєнс Квортерлі" проф. Бялер робить правдиве ствердження, яке звучить досить сатирично. Він каже, що в 1950 і 1960 роках, в комуністичному світі шукали різних доріг до соціялізму, а тепер глядять за різними дорогами від соціялізму.

Справді, що в останніх кількох десятиліттях у світовій політиці наступили драматичні зміни. Нам здається, що так ще недавно світ глядів на Совєтський Союз, як на якогось моноліта, а сьогодні світ пізнає, що цей „моноліт" був склеєний брутальним насиллям.

Здається, що так ще недавно, у світі панував погляд, що право на незалежність мають тільки мілітарно сильні та агресивні народи. Ще живе колишній американський державний секретар, який у своїх публікаціях та величезних опублікованих політичних спогадах ні разу не згадав українців, як народу. Чи не соромно стає тепер тому великому архітектові політики ігнорації відносно 50-мільйонового українського народу, коли він довідується про це, що український нарід впоминається за Богом дане йому право жити незалежним життям? Правда, кажуть, що почуття сорому може відчути тільки чесна людина, а ми думаємо, що політичні спекулянти такого шляхетного почуття не посідають.

Тепер ми діждалися того, що американський провідний знавець Совєтського Союзу (таким представляє читачам проф. Бялера редакція журналу „Ю Ес Нюз енд Ворлд Ріпорт") бачить в українському народі той потенціял, який є в силі довести до кінця совєтську форму федерації.

„БЛАГОДАРІМ ГОСПОДА"

Здається, не можна було знайти кращої назви для концерту, як ця, бо ним парафія свв. Володимира і Ольги в Чикаґо закінчувала цілий цикл святкувань з нагоди свого 20-ліття і який так чудово підходив і до цілого ряду громадських святкувань 1000-ліття християнства України в нашому місті.

Концерт відбувся в суботу, 29-го жовтня, включений у загальні святкування з нагоди Свято-Покровського відпусту, що його завжди дуже урочисто обходить ця парафія. Цього року він дещо припізнився, бо мусів поступитися всегромадському концертові, який відбувся два тижні раніше у прегарній Оркестра Голл, яким українське Чикаґо дійсно гарно і гідно відзначило славне 1000-ліття.

В згадану суботу заля школи Лейн Технікал швидко заповнилася глядачами, які дістали старанно й елеґантно видану програмку, зі сторінок якої мали змогу запізнатися з коротко поданою історією парафії свв. Володимира і Ольги, яку 20 років тому заснував Блаженніший Патріярх Йосиф. Документ цього акту поміщений на сторінках програмки. Там же бачимо й документ надання відпусту парафії на свято Покрова Пресв. Богородиці, коли вірні мають змогу молитися перед іконою Зарваницької Богоматері, благаючи Її про дальшу опіку над нашим народом і його Церквою. В програмі поміщене коротке слово настоятеля парафії о. митрата Маріяна Бутринського, в якому він пригадує про всі добродійства і ласки, які одержала парафія протягом 20 років і за які дійсно треба бути вдячними Господеві.

Сам концерт розпочався співом парафіяльного хору „Прометей" (хористки виступили в оригінальних стилізованих українських одягах проєкту А. Кульчицької). Хор відспівав „Слава Володимирові", муз. А. Гнатишина, та цілий XXIII-ий концерт Бортнянського „Блаженні людіє", з прегарними сольовими партіями Ганни Маринець, Христі Савин, Олі Попіль, Ярослава Головки і Павла Гайди. При фортеліяні — новий в Чикаґо і дуже добрий акомпаньятор Олег Махлай. Диригент хору — молода, професійна і дуже талановита мґр Надя Савин, яка в короткому часі потрапила вивчити з хором цю дуже тяжку, але зате прекрасну річ, яка повинна бути виконувана в концертових залях світових столиць. Слово о. митрата М. Бутринського пригадало присутнім ще раз про наш славний ювілей.

Дуже рідна і близька серцю музика М. Лисенка виповнила залю, а на сцені учні парафіяльної школи балету і народно-сценічного танцю в одягах із княжих часів чудово вивели „Молитву дітей" зі сольовим танком талановитої Ліліяни Калін в ролі Ангела-хоронителя. Приємно бачити на сцені таку велику кількість дітей, які щотижня приходять і приїздять до парафіяльного Культурного осередку, де у великій залі балетної школи мають змогу вчитися під умілим проводом своїх мистецьких керівників Роксани Дикої-Пилипчак і Марти Городиловської-Козицької.

Із власною рецитацією „Наш край Ісус благословив" виступив популярний в Чикаґо й ЗСА Зіновій Маринець. Знана вже чикаґській публіці меццосопрано Христина Липецька з Дітройту при фортепіяновому супроводі Наді Савин відспівала „Богородице Діво" Гнатишина, „Алилуя" Соневицького, „Не він один її любив", муз. Кос-Анатольського на слова Лесі Українки. На закінчення відспівала „Любіть Україну", муз. Фоменка на слова В. Сосюри. Заслужені оплески нагородили співачку.

Друга частина концерту принесла нам несподіванку, коли на тлі хору (жінки в чудових сукнях проєкту В. Джулинської) виступив Борис Савин, який з великим відчуттям відспівав „Молитву" з опери „Запорожець за Дунаєм" Гулака-Артемовського. Х. Липецька проспівала арію Одраки з опери „Купало" А. Вахнянина, а хор докінчив це піснею „Пречистая Діво Мати нашого краю" з цієї ж опери. „Хрещення України", муз. А. Гнатишина на слова Євгена Кріменка (Іванкова), написане і скомпоноване на замовлення хору „Прометей", зі сольом Б. Савина, було перший раз виконане в Чикаґо. Це чудова річ, яку повинні послухати й інші народи світу.

„Поклін Тисячоліттю" — це дійсно був поклін нашому славному минулому. Знаменито продумана хореографія до композиції „Фрески святої Софії" молодого талановитого українського композитора Валерія Кікти, з майже автентичними одягами проєкту Дани Дикої і Оксани Теодорович якнайкраще надавалася до цього концерту. Мистецькі керівники танцювального ансамблю „Громовиця" Р. Дика Пилипчак і М. Городиловська-Козицька розгорнули перед очима зачарованої публіки дію, немов вимріяну казку з давніх часів, коли наша країна під керівництвом славних князів переживала нелегкі, часом бурхливі, але й світлі моменти свого розквіту. Перебуваючи в Чикаґо, композитор цього твору Валерій Кікта був запрошений до Культурного Осередку парафії свв. Володимира і Ольги, де саме „Громовиця" проводила проби до цього виступу. Композитор дуже похвально висловився про цей задум і сказав, що саме так він уявляв собі дійство його твору на сцені. Ця висока оцінка автора композиції „Фрески святої Софії" якнайкраще свідчить про те, що молоді хореографи серцем відчули бажання композитора відтворити його твір саме в такій формі.

Отож, на сцені — княгиня Ольга (Роксана Маркевич). Прекрасна, вимріяна постать (як опісля сказав малий хлопчина: „Мамо, вона як з ікони!"). Княгиня в окруженні своїх найближчих бояринь, ходить і молиться. До неї підходить син її Святослав (Данко Дикий), і приклякає до материної руки. Вона лагідно підводить його і починає переконувати про Христову віру. Та він не може відразу погодитися на це. Його тягне до боїв, він зобов'язаний бути таким, як і його воїни-погани. Постаті божків — Дажбога (Роксана Пилипчак), бога вогню (Таня Караван) і води (Таня Лоско) появляються перед ним і він тим більше не може послухати порад своєї матері. До Святослава підбігають його діти, які прощаються з ним перед черговим походом, а княгині виносять служки-боярині немовля — Володимира. Вона бере його на руки і простягає до сходу, звідки прийде нова віра в правдивого Бога...

Коли в останній сцені Володимир і Ольга у супроводі лицарів зійшли зі сцени і уставилися в залі, а хор почав співати „Гимн Тисячоліття", не в одного появилися сльози зворушення на очах. Зворушення і гордости, тої гарної взнеслої гордости за наше світле минуле, за князів наших, за їх сміливе рішення принести Христову віру в нашу країну, щоб зробити її рівною з іншими великими народами.

З таким неповторним враженням виходили глядачі з цього незабутнього концерту. Правда, були ще подяки всім виконавцям, були й квіти для всіх солістів, диригентки та мистецьких керівників „Громовиці". Все це закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна". І дійсно, хотілося сказати „Ще не вмерла", коли маємо таке величне минуле, яке світить нам досьогодні, на яке можемо опертися і з неприховуваною гордістю сказати: „Так, це наше!".

І за все — за наше славне Тисячоліття, за нашу приналежність до великого народу українського треба нам щиро і від душі сказати „Благодарім Господа!".

Галя Заяць

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

Листопадове свято в Денвері

У гармонійній співпраці обох Відділів ОДВУ і ООЧСУ в Денвері, Кольорадо, в неділю, 13-го листопада українська громадськість нашого міста відзначила свято 1-го Листопада. Св. Літургію в намірені українського народу відправив о. Михайло Квятковський з Вінніпеґу, Канада, секретар Митрополита Максима, який був гостем нашої парафії. Панахиду за поляглих героїв Листопадового Чину відправили отці д-р Павло Баб'як, адміністратор УКЦ в Денвері в асисті М. Квятковського.

По Панахиді відбулися святочні сходини в залі УКЦ з участю коло 60 осіб, мирян обох наших церков у Денвері. Сцена була гарно прибрана квітами, великого формату тризубом у середині та американським і українським прапорами.

Свято відкрив о. д-р Павло Баб'як, який сказав: „Символіку 1-го Листопада, історичного дня відродження Західньої України, поглибили в її змісті дальші пов'язані з тою датою історичні події — смерть Слуги Божого Митрополита Андрея (1 листопада 1944), мученицька смерть Закарпатського єпископа Теодора Ромжі (1 листопада 1947), акт відродження Помісности УКЦ (на Синоді 1 листопада 1971)".

Слід згадати, що о. д-р Павло Баб'як у своїх проповідях три неділі підряд говорив про величну постать Митрополита Андрея, який, на думку проповідника, „став немов живим символом доби Першого листопада".

Святочну доповідь з нагоди 70-ої річниці Листопадового Чину виголосив мґр Іван Стебельський. Промовець сказав: „Була в тому рука Божа, що до історичної дати створення самостійної держави на ЗУЗ дійшла дата смерти князя УКЦ і некоронованого духовного князя українського народу". Переповідаючи коротко історію нашого народу на східніх і західніх землях України, доповідач згадав більш докладно про долю українців під Австрією. Проголошення Центральною Радою в Києві 22 січня 1918 року самостійної Української Народної Республіки мало великий вплив на розвиток подій на ЗУЗ.

Боротьба за самостійну українську державу триває увесь час і продовжується коштом жертв найкращих синів і дочок українського народу. Традиція збройної боротьби породжує нові кадри борців за волю України.

По доповіді І. Стебельського виголосили дві деклямації: Женя Коцюба „Матерям" невідомого автора, а Володимир Крушельницький „Вірте" Федора Невестюка. Усіх виконавців програми присутні на залі нагородили гучними оплесками.

На закінчення цього свята о. д-р Павло Баб'як подякував усім виконавцям і учасникам цих святочних сходин, що їх уже не перший раз наша громадськість у Денвері об'єднано святкує.

Святочні сходини з приводу величної річниці 1-го Листопада закінчено національним гимном.

Іван Костюк

Ділимося сумною вісткою, що з Волі Всевишнього, несподівано відійшла у Вічність 22-го грудня 1988 року
наша Найдорожча
МАМА І БАБУСЯ

бл. п.

ОЛЕНА (ГАЛЮСЯ) з КАРПЯКІВ-ЛИСКО

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 26-го і 27-го грудня 1988 р. з похоронного заведення Петра Яреми, 129 E. 7th Street, New York, N.Y. до церкви св. Юра в Ню Йорку, а потім на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в S. Bound Brook, N.J.

В глибокому смутку:
дочка — СВІТЛЯНА НЕДІЛЬСЬКА з мужем ВОЛОДИМИРОМ
син — ВОЛОДАР з дружиною МАРТОЮ
внуки —
БОГДАН НЕДІЛЬСЬКИЙ з дружиною АННОЮ
АНДРІЙ НЕДІЛЬСЬКИЙ
ДОРІЯН ЛИСКО
ГАНДЗЯ ЛИСКО
братові —
ОЛЕНА КАРПЯК
МИРОСЛАВА КАРПЯК з Родиною
сваха — СОФІЯ НЕДІЛЬСЬКА
та ближча і дальша Родина в Америці і Канаді

У ДВАНАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
ЧОЛОВІКА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

СВ. П.

ОСИПА ЗЕНОВІЯ СТЕФАНИШИНА

ТАКОЖ У ДРУГУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
ЧОЛОВІКА, БАТЬКА, СИНА І БРАТА

СВ. П.

ВОЛОДАРЯ ЮРІЯ СТЕФАНИШИНА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ І ПАНАХИДИ

в українських католицьких церквах:

1. св. Марії, Норт Порт, Фльорида — 2-го січня 1988 р.;
2. Успення ПДМ, Маямі, Фльорида — 2-го січня 1989 р.;
3. св. Івана Хрестителя, в Ньюарку, Н. Дж. — 9-го січня 1989 р.;
4. каплиці оо. Студитів в Римі, 2-го січня 1989 р.;
5. св. Покрови, Пресвятої Богородиці, Форд Сити, Па. — 2-го січня 1989 р.

Просимо поєднатися з нами молитвою в часі відправ.

В глибокому смутку:
Родина: СТЕФАНИШИН
ШВЕД
ШПИРКА
ЦЯПКА

В пам'ять Покійних складаю 1000 дол. на будову церкви св. Марії, Норт Порт, Фльорида

МАРІЯ СТЕФАНИШИН

У глибокому смутку повідомляємо
Родину, Приятелів і Знайомих,
що в четвер, 22-го грудня 1988 р.
відійшов ненадійно у Вічність
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, СИН І ЗЯТЬ

бл. п. мґр

Остап Квітковський

нар. 10-го лютого 1940 р.

ПАНАХИДА — п'ятниця, 23-го грудня 1988 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Обажанек у Воррен, Миш.

ПОХОРОН — субота, 24-го грудня 1988 р. о год. 9 30 ранку з української католицької церкви Непорочного Зачаття у Гемтремк. Тлінні Останки спочинуть на католицькому цвинтарі Mt. Olivet.

У глибокому смутку залишені:
дружина — МАРТА
син — АДРІЯН
мати — МАРІЯ
теща — СОФІЯ ФЕДИШИН
родини —
Блаженніший МСТИСЛАВ
СКРИПНИКИ
ВІТКОВИЦЬКІ
ПЕТЛЮРИ
ЛЕВИЦЬКІ
КАЛЬБИ
ЛУЦЬКІ
ПАСТУШЕНКИ
ТАРАЩУКИ

У безмежному смутку повідомляємо
Родину, Приятелів і Знайомих,
що з волі Всевишнього в середу, 9-го листопада 1988 р.,
у Чикаґо, Ілл. після короткої недуги відійшла у Вічність
наша Найдорожча
МАМА, БАБУНЯ І ПРАБАБУНЯ

бл. п.

РОЗАЛІЯ ЗАПЛІТНА

(з роду Сеньковських),

народжена 23-го жовтня 1897 р., у Тернополі, в родині Якова й Антоніни Сеньковських.

ПАРАСТАС був відслужений в четвер, 10-го листопада, а ПАНАХИДА у п'ятницю, 11-го листопада, в похоронному заведенні Музика.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 12-го листопада 1988 р. з похоронної каплиці до собору свв. Володимира й Ольги, а звідтам на український католицький цвинтар св. о. Миколая в Чикаґо.

Залишені в глибокому смутку:
сини:
д-р РОМАН з дружиною д-р СОФІЄЮ
мґр ЯРОСЛАВ з дружиною ОЛЬГОЮ
внуки:
мґр МАРУСЯ ЗАПЛІТНА
д-р ДІЯНА з чоловіком д-ром ДАНІЄЛЕМ БОНФІҐЛІЙО
мґр ХРИСТИНА з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ КУХАРИШИН
АНДРІЙ ЗАПЛІТНИЙ
правнуки: БРАЄН, КАРЛЬ І МАРІЯ

ПОДЯКА

Цею дорогою бажаємо скласти нашу найщирішу подяку Високопреподобним Духовним Отцям з парафії свв. Володимира й Ольги та з катедри св. о. Миколая за відвідини Хворої в шпиталі, за уділення Їй св. Тайн та за похоронні відправи. Дякуємо Всесв. о. Маріянові Бутринському, о. Андрієві Шаґалі, ЧСВВ, о. Миронові Панчукові, о. Андрієві Онуферкові й о. Маріянові Івахову.

Дякуємо всім Приятелям і Знайомим за їхні вислови співчуття, за молитви, пожертви на Святі Літургії й на інші цілі та квіти.

Наша щира подяка чоловічому хорові „Сурма", під дириґентурою Романа Андрушка, за їхній спів під час Панахиди. Ми глибоко вдячні тим, що несли домовину.

Накінець дякуємо похоронному заведенню Музиків, особливо п. Марґарет за взірцеве переведення похорону та всіх справ з ним зв'язаних.

Замість квітів, родина просила складати пожертви на Український Культурний Осередок при парафії свв. Володимира й Ольги або на Старечий Дім при катедрі св. о. Миколая, як теж сама зложила, замість похоронної тризни, на вищеназвані цілі.

У світлу пам'ять пок. Розалії Заплітної зложили пожертви такі особи чи родини:

На УКРАЇНСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ОСЕРЕДОК:
$500 — родина Заплітних;
$200 — Христя і Володимир Кухаришин;
$100 — д-р Павло й Ірена Джуль;
$50 — п-тво Кухаришин;
$35 — Ростислав і Марія Боднаруки;
по $20 — п-тво Кральки, п-тво Тельваки, п. Ева Зеленко, п. Анна Дутка, п. Галя Кухаришин;
по $15 — п. Анна Самиця, п. Віра Лозинська-Іваницька;
по $10 — п. Роман Барабаш, д-р і п. А. Субота, Любомир і Віра Суріваки, п. Марія Плешкевич, п-тво Пришляки.

Разом $1065

На СТАРЕЧИЙ ДІМ:
$500 — родина Заплітних;
по $50 — п. Люба Фединська, п. Марія Гуцал, Сестрицтво Благовіщення;
по $40 — п. Петро Савицький;
по $25 — п. Юлія Савліюс;
по $20 — п-тво С. і М. Стадники, п. А. Дзіндзіловська, п-тво І. і С. Філічковські, п. Ірена Крайник, п-тво Б. і Н. Білоуси, д-р і п. Лисейки, п-тво Ростислав і Ірина Маркевичі, п-тво Вульчаки;
по $15 — п. Л. Климкович;
по $10 — д-р і п. Ігор Мельники, п-тво П. і М. Ганкевичі, п. і д-р Оверко, п-тво І. і В. Стадники, п. Г. Сіра, д-р Альпаслан Мегмет, п-тво Петро і Марія Семкові;
по $8 — п-тво Р. і С. Процан;
по $7 — Андрій Заплітний;
по $5 — І. Городиська, Шарлін і Ліза Пільч.

Разом $985

На СВЯТІ ЛІТУРГІЇ зложили:
по $25 — Микола й Уляна Дубовики, Ярослава Лободич з родиною;
по $20 — п-тво Юрій і Зеновія Юрків;
по $10 — п. Наталка Балицька, п. Гуйван і п. Ляхович, п-тво Роман і Анна Мельники, (Передано до катедри св. о. Миколая), п. Микола Зарицький, п. М. Барабаш, п-тво В. і О. Кінаді, п. Анна Дерень (передано до собору свв. Володимира й Ольги).

Нехай Всевишній Господь відплатить Вам усім сторицею.

У глибокому смутку і з вдячністю
Родина ЗАПЛІТНИХ

Симпозіюм про Лесю Українку в Мюнхенському університеті

В днях 8-10-го листопада ц.р. під егідою Мюнхенського університету відбувся триденний симпозіюм на тему „Леся Українка та західньоевропейська література". Організатором симпозіюму був відомий літературознавець, дійсний член Української Вільної Академії Наук (УВАН), колишній професор Мюнхенського університету д-р Юрій Бойко-Блохин. Усі доповіді, за виїмком однієї англійської, були виголошені німецькою мовою.

Перша сесія відбулася в залі сенату Мюнхенського університету. Симпозіюм відкрив ректор Мюнхенського університету професор В. Штайнман. Виявивши неабияке розуміння української проблематики, він висловив надію, що симпозіюм у значній мірі причиниться до ознайомлення західнього академічного світу з творчістю великої української поетеси і драматурга Лесі Українки, яка, на жаль, ще мало відома поза українознавчими колами. Від імені університету професор Штайнман висловив вдячність професорові Бойкові-Блохину за те, що він уже втретє організовує українознавчі симпозіюми в Мюнхенському університеті. Ректор зазначив, що цей симпозіюм фінансово підтримала також низка інших німецьких установ.

Симпозіюм розпочався доповіддю професора Бойка-Блохина, в якій він подав огляд літературного тла, на якому зблиснув геній Лесі Українки. Серед численних слухачів було чимало тих, хто не спеціялізується в україністиці, тому ця доповідь була особливо важливою для зрозуміння дальших доповідей, в яких аналізувалася творчість Лесі Українки.

Наступну доповідь на тему „Духовний перелом в Україні на порозі XX сторіччя" прочитав професор Мюнхенського університету д-р Г. Ґлясь. Він говорив про внесок Лесі Українки у пробудження національної свідомости на Україні. У відсутності проф. П. Одарченка, його доповідь „Біографія Лесі Українки" зачитав доцент Й. Гаґн.

Перший цикл лекцій закінчився доповіддю на тему: „Особливий підхід Лесі Українки до легенди про Трістана", яку виголосив відомий німецький знавець української літератури професор Мюнстерського університету д-р Ф. Шольц.

Другого і третього дня симпозіюм відбувався вже у конференційних приміщеннях, утримуваних Фундацією Сіменс в колишньому королівському замку Німфенбург. У своїй другій доповіді професор Бойко-Блохин звернув увагу на глибоке знання західніх літератур Лесю Українкою і вказав, як вона створила свій власний літературний стиль.

Доповідь на тему: „Німецька література початку XX сторіччя і Леся Українка" виголосив професор Мюнхенського університету д-р Й. Вертгаймер. Цей молодий німецький германіст змалював духовну наближеність Лесі Українки до західньоевропейської культури.

„Християнство і античність у творах Лесі Українки" — такою була тема доповіді професора Ігоря Качуровського. Доповідь заключала декілька перекладів на німецьку мову поезій Лесі Українки, що їх майстерно зробила Ліда Качуровська, дружина автора доповіді. (Доповідь було відчитано, бо через недугу професор Качуровський не міг прибути на симпозіюм).

Продовжуючи цю тему, професор Боннського університету д-р Г. Роте наголосив на глибокій обізнаності Лесі Українки старогрецькою літературою та на відмінності її тлумачення Гомерової Касандри.

Другий день симпозіюму закінчився англомовною лекцією професора Ярослава Рудницького з Канади, в якій він зі структуралістичних позицій, на підставі драми „Оргія", продемонстрував глибоке зрозуміння Лесею Українкою трагічного стану гелліністичної культури під римським пануванням.

На третій день симпозіюму доцент Мюнхенського університету д-р Й. Гаґн говорив про оригінальне насвітлення Лесею Українкою постаті Юди у драмі „На полі крови", де Юда представлений не як ниций зрадник, а як розчарований мрійник.

Драматичну поему „У пущі" проаналізував професор д-р М. Купловскі з Кракова, один із провідних польських україністів. Він вказав, як Леся Українка, змальовуючи ворожість американських пуританів до вільнодумности, натавру вала подібний стан у царській Росії.

У програмі симпозіюму передбачалася також доповідь відомого словацького українознавця професора М. Неврлі з Братислави, але з „невідомих" причин він не прибув до Мюнхену.

Уроженець Одеси професор Регенсбурзького університету д-р Е. Ведель провів цікаві паралелі між творчістю Лесі Українки та творчістю її европейських сучасників.

Порівняльну студію творів Гергарта Гауптмана „Перед заходом сонця" і „Затоплений дзвін" та драми Лесі Українки „Лісова пісня" подав д-р Альберт Кіпа, професор коледжу Мюленберг (Пенсильванія). Він наголосив на цілковитій оригінальності неоромантизму Лесі Українки попри помітний вплив Г. Гауптмана.

Програма симпозіюму була збагачена читанням віршів Лесі Українки по-українськи та в німецьких перекладах. Окремо слід відмітити виголошення вірша „Завжди терновий вінець", що його рецитувала Марта Гарасовська.

Тексти доповідей, прочитаних на симпозіюмі, вийдуть окремим виданням під редакцією професора Ф. Шольца.

О. Біланюк

Редагує Омелян Твардовський

УСВТ „Ч. Січ" — Гавел „Кікерс" 4:0

Цими змаганнями за аматорську чашу ЗСА, що відбулися в неділю, 18 грудня в Юніон, „Ч. Січ" закінчила першу половину футбольного сезону 1988-89 року. Ігри за цю чашу в стейті Ню Джерзі розпочало 30 дружин шести існуючих ліг. Після двох рунд до чвертьфіналів дійшло 8 дружин, змагання яких продовжуватимуться у весняних місяцях наступного року. „Січовики" зустрінуть переможця пари „Ґрік Старс" — „Бенфіка" СК.

Після звітової зустрічі футболісти „Ч. Січі" прямували до роздягальні в доброму гуморі, але без (нормально для такого висліду) захоплення. Шкодували, що не використали кілька можливостей збільшити вислід Бойль і Торій. Особливо не везло в цій грі Бойлеві, він кількакратно змарнував нагоди здобути певні голі, перестріливши ворота „Кікерс" з найбільш догідних для цього позицій.

Гавел „Кікерс" мав на площі вигляд зденервованої дружини, яка прибула на площу з запізненням й по дорозі „загубивши" свого першого воротаря. Його заступив резервовий воротар і не зважаючи на цей вислід, досить успішно. Протягом гри він очайдушно оборонив кілька стрілів Бакуна, Мелета і Чижовича. До перерви ведення 1:0 для „Ч. Січі" здобув Андрій Бакун, коли наші футболісти грали досить хаотично, нижче свого рівня. Щойно після перерви „Січовики" наладнали гру, завдяки чому наспіли чергові голі. В 55 хвилині з подачі І. Чижовича, А. Бакун підніс вислід до 2:0. Кілька хвилин пізніше Мелет з гарної акції Бакуна-Чижовича здобув 3:0. Після цього наші футболісти вповні домінували в грі, створили ряд критичних моментів під воротами суперників і тільки чоловий снайпер „Ч. Січі" Андрій Бакун, знову з подачі І. Чижовича, встановив кінцевий вислід 4:0, рівночасно здобувши свій третій за порядком „гет-трик". На особливе відзначення заслуговує старт в складі „Ч. Січі" двох чергових футболістів українського походження, якими були Віктор Мамровський і юніор Євген Чижович. Обидва зможуть успішно продовжувати виступати в дружині в другій половині сезону. Склад „Ч. Січі" в цих змаганнях: Хамуляк, Науменко, Ромійо, Дворський, Брієнза, Вітері, А. Бакун, Бойль, Торій, І. Чижович, Мелет, Мамровський, Є. Чижович. З різних причин не взяли участі в грі: Я. Твардовський, д-р В. Бакун, Мирфі. Провідник Маріян Хамуляк.

УСК Ню Йорк — „Ґоя" СК 1:5

Ню Йорк, 18 грудня. Були це змагання за чашу Космополітальної ліги в яких „Ґоя", футбольний клюб з II-ої дивізії, переміг дружину УСК-у високим вислідом 5:1 і цим самим елімінував її від дальших ігор за цю чашу.

До перерви гра проходила рівнорядно і все таки суперники зуміли здобути ведення 1:0. Після перерви, на початку образ гри не змінився і в свою чергу Роман Гупало з подачі Алвеса вирівняв рахунок 1:1. Після цього суперники почали більш шорстку гру і накинувши темпо, перейняли ініціятиву, завдяки чому здобули чотири голі і остаточно високий вислід 5:1. Треба відмітити, що в складі нашої дружини бракувало кількох чолових змагунів, у тому числі оборонця і найкращого стрільця нападу Машадо, які занедужали.

В зимових місяцях обидві дружини УСК-у виступатимуть в футбольних турнірах в закритих залях, що їх організує Космополітальна ліга.

С.К.

Три „Чому?"

Вельми вдячний за публікацію чудового виступу „Життя духовного основа" В. Брюховецького (22 листопада ц.р.). Цілком погоджуюся з автором і багатьма читачами, які відстоюють одномовний випуск „Спортивної Газети". Гадаю, що доктор філологічних наук довів це дохідливо й переконливо.

Пропоную порушити такі злободенні питання:

1. Чому українською мовою в нашій республіці по радіо не транслюється виробнича гімнастика?

2. Чому досі баскетбольна команда „Будівельник", яка представляє нашу республіку на всесоюзній першості та й регулярно виступає далеко за межами України, продовжує виходити на ігровий майданчик у сорочках, на яких написано: „Строитель"?! Час, нарешті, виправити цю нісенітницю.

3. Чому в школах, де викладання ведеться українською мовою, години фізкультури здебільшого проводяться з вживанням російської?

О. Завгородній
письменник

Дніпропетровськ

Цей лист був поміщений в київській „Спортивній газеті" 8-го грудня ц.р. Редакція „Спортивної газети" від себе написала під листом: „Ми приєднуємось до запитань письменника О. Завгороднього і чекаємо ваших думок з приводу згаданих тем. Були б дуже вдячні, коли б у розмові взяли участь вчителі фізкультури, гравці й тренери „Будівельника" та інші колеги з республіканського комітету по радіомовленню і телебаченню".

С. Балтача прибув до Англії

Це вже третій футболіст з київського клюбу „Динамо", який виїхав за кордон і де буде виступати в професійному клюбі. Першим був Олег Блохін, який виїхав до Австрії, другим став Олександер Заваров, який нині виступає в клюбі „Ювентус" в Італії, і останньо переїхав до Англії Сергій Балтача (оборонець). Згідно із зробленим контрактом він виступатиме в професійному клюбі „Іпсвіч" протягом шести місяців. Після цього контракт може бути продовжений.

В новинці про переїзд Балтачі до Англії, що була подана в „Спортивній газеті" 8-го грудня ц.р., не подано умов, як це було з виїздом Заварова, за якого „Ювентус" заплатив три мільйони долярів.

Почали кружляти вістки, що внедовзі українські футбольні клюби у вільному світі зможуть стягати з України футболістів до своїх складів, як це вже довгі роки роблять польські, вірменські і хорватські клюби.

(от)

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ПЕТРО ЯРІШ, член УНС Відділу 437-го Т-ва „Самопоміч" в Рочестері, Н.Й., помер 30-го жовтня 1988 року на 87-му році життя. Нар. 1901 року в селі Острів, повіт Львів, Україна. Членом УНС став 1964 року. Залишив у смутку сина Андрія в ЗСА, брата Михайла і сестру Розалію Глуховецьку з ріднею в Україні. Похорон відбувся 3-го листопада 1988 року на цвинтарі Святого Гробу в Рочестері, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Малинівський, секр.

ІВАН А. МІЛЯН, член УНС Відд. 287-го Т-ва „Сини України" в Джерзі Сиги, Н.Дж. помер 3-го листопада 1988 року на 71-му році життя. Нар. 3-го квітня 1917 року в Джерзі Сиги, Н.Дж. Членом УНС став 1969 року. Залишив у смутку дружину Марію, дочку Джойс Бреді і внуків Карін і Майкел. Похорон відбувся 7-го листопада 1988 року на цвинтарі Крестгевен в Кліфтон, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Богдан Ясінський, секр.

ЕВГЕНІЯ ПІКАРСКА, член УНС Відд. 270-го Б-ва ім. Св. Іван Хрестителя в Джерзі Сиги, Н. Дж. померла 28-го серпня 1988 року на 75-му році життя. Народилася 1913 року в Джерзі Сиги, Н. Дж. Членом УНС стала 1931 року. Залишила у смутку 3 дочки. Похорон відбувся на цвинтарі Св. Духа в Арлінгтоні, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ят!

С. Островський, секр.

ФРАНК Т. ПРОЦАК, член УНС Відд. 147-го ім. Св. Михаїла в Аллентавні, Па., помер 26-го листопада 1988 року на 55-му році життя. Нар. 16-го квітня 1933 року в Ст. Клер, Па. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку сестер Мері Юґас, Катерину Сайт, Еву Вагнер, Ольгу Франц і Ненсі Франц. Братів: Івана, Михайла, Геррі і Едварда. Похорон відбувся 29-го листопада 1988 року на цвинтарі Лорел у Вайтголл, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Джойс Мілінічик, секр.

СТЕПАН ТОМКО, член УНС Відд. 31-го ім. свв. Кирила і Методія в Ст. Клер, Па. Помер 29-го листопада 1988 року на 66-му році життя. Нар. 1-го січня 1922 року в Ст. Клер, Па. Членом УНС став 1940 року. Залишив у смутку дружину Маргарету і сина Михайла. Похорон відбувся 3-го грудня 1988 року на цвинтарі Св. Трійці в Ст. Клер, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Михайло Сток, секр.

ГЕЛЕН КИРИЛЬЧУК, член УНС Відд. 114-го ім. Св. Володимира в Чикаго, Ілл. померла 5-го листопада, 1988 року на 68-му році життя. Нар. 5-го травня 1920 року в Україні. Членом УНС стала 1957 року. Залишила у смутку сина Миколу і внука Шона. Похорон відбувся на цвинтарі Елмвуд Рівер Ґров в Чикаго, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Ольга Брежан, секр.

ДОРОТА БАЄР, член УНС Відд. 102-го в Клівленді, Огайо померла 4-го серпня 1988 року на 68-му році життя. Нар. 31-го березня 1921 року в Клівленді, Огайо. Членом УНС стала 1938 року. Залишила у смутку доньку Едну Боверс, синів Миколу і Ервіна. Похорон відбувся на цвинтарі Кальварії в Ситрус Гайтс, Каліф.

Вічна Їй Пам'ять!

Микола Бобечко, секр.

МИХАЙЛО БЕЛЮХ, член УНС Відд. 321-го ім. Свв. Петра і Павла в Феніксвіллі, Па., помер 4-го листопада 1988 року на 70-му році життя. Нар. 21-го листопада 1917 року у Філядельфії, Па. Членом УНС став 1935 року. Залишив у смутку дружину Анну Еллі, дочку Барбару Борзелло, сина Михайла і двох братів — Герні і Теодора. Похорон відбувся 9-го листопада 1988 року на цвинтарі Святого Серця у Феніксвіллі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Дмитро Цюк, секр.

АННА ҐОРШАН, член УНС Відд. 14[illegible]-го ім. Св. Михаїла в Аллентавні, Па., померла 27-го серпня 1988 року на 67-му році життя. Нар. 17-го вересня 1920 року в Аллентавні, Па. Членом УНС стала 1946 року. Залишила у смутку мужа Вілліяма, братів Миколу, Михайла і Люіса, сестру Марію з мужем Ричардом Фредерік і Софію Ґолден. Похорон відбувся 31-го серпня 1988 року на українському православному цвинтарі Св. Марії у Вайтголл, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ЛЕПКИЙ МАРКО, член УНС Відд. 174-го Т-ва „Ватра" в Дітройті, Миш., помер 11-го листопада 1988 року на 78-му році життя. Нар. 1910 року в Станиславові, Україна. Членом УНС став 1964 року. Залишив у смутку дружину Іванну, сестру Тетяну Юзьвяк, сестрінки Христину і Ксеню з родинами і ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 14-го листопада 1988 року на цвинтарі Св. Петра в Арчбольді.

Вічна Йому Пам'ять!

Атанас Слюсарчук, секр.

АННА ЗЕНЧУК, член УНС Відд. 407-го в Торонто, Канада померла 10-го жовтня 1988 року на 83-му році життя. Нар. 1905 року в Австрії. Залишила у смутку дочок Ольгу Кравзе і Марію Пасачник та сина Володимира. Похорон відбувся 13-го жовтня 1988 року на цвинтарі Брітіш Колюмбія в Брітіш Колюмбія.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ДМИТРО НАДРАГА, член УНС Відд. 245-го Т-ва „Запорозька Січ" в Трентоні, Н.Дж. помер 23-го листопада 1988 року на 76-му році життя. Нар. 1912 року в селі Саджава, Зах. Україна. Членом УНС став 1963 року. Залишив у смутку дружину Юстину, сина Ореста з дружиною Аньою, дочки Уляну Тарнавську з мужем Юрієм і Наталію та п'ять внуків: Адріяна, Юрія, Левка, Аріяну і Андрея; двох братів на Україні і ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 26-го листопада 1988 року на цвинтарі Св. Марії в Трентоні, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Михайло Мартиненко, секр.